

Tjänsteutlåtande

Utfärdat: 2025-01-28

Diarienummer: N608-3185/24

Handläggare: Monika Johansson

E-post: monika.johansson@forskola.goteborg.se

Yttrande över motion av Jessica Blixt (D) och Lisbeth Sundén Andersson (D) om att utreda möjligheten att förbjuda slöja på barn i förskolan

Förslag till beslut

1. Förskolenämnden avstyrker motionen om att utreda möjligheten att förbjuda slöja på barn i förskolan och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt eget yttrande till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen är omedelbart justerad.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Jessica Blixt (D) och Lisbeth Sundén Andersson (D) om att utreda möjligheten att förbjuda slöja på barn i förskolan. Motionärerna lämnar förslag till beslut i kommunfullmäktige om att:

1. Kommunstyrelsen och förskolenämnden får i uppdrag att i samverkan utreda möjligheten att införa ett förbud mot slöja på barn i förskoleverksamhet, med hänsyn till jämställdhet, barns rättigheter och lagstiftning kring religionsfrihet och barns rätt till frihet från religiöst tvång.
2. Kommunstyrelsen och förskolenämnden får i uppdrag att i samverkan säkerställa att en sådan utredning grundas på juridiska och faktabaserade bedömningar, samt att samråd sker med experter inom barnrätt, jämställdhet och pedagogik för att säkerställa att beslutet värnar om barnens bästa.
3. Förskolenämnden får i uppdrag att verka för att förskolan ska vara en plats där alla barn, oavsett kön, har samma rättigheter och möjligheter att utvecklas utan könsstereotyper eller kulturellt/religiöst tvång.

Utifrån ett jämställdhets-, köns-, religionsfrihets- och likvärdighetsperspektiv beskriver motionärerna att ett förbud mot slöja kan skydda barn från att bära plagg som kan sexualisera dem eller inskränka deras rörelsefrihet. Motionärerna skriver att ett förbud mot slöja kan bidra till att stärka barns rättigheter och frihet. Vidare menar motionärerna att ett möjligt slöjförbud har stöd i barnkonventionens artikel 14, som beskriver att barns rätt till tankefrihet och religionsfrihet inte får utövas på ett sätt som är till skada för barnet och att barn har rätt till skydd från alla former av fysiskt och psykiskt tvång, inklusive kulturellt och religiöst tryck.

Motionärerna hänvisar till att tidigare rättsliga prejudikat från Europadomstolen för mänskliga rättigheter visat att slöjförbud har accepterats i vissa länder. Mot bakgrund av detta menar motionärerna att en utredning om att undersöka möjligheten att förbjuda slöja på barn i förskolan bör genomföras.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Enligt tidigare domar från Högsta förvaltningsdomstolen (se bilaga 1) konstateras att ingen lag i Sverige stödjer ett förbud. En inskränkning av religionsfriheten kräver lagstöd. Enligt domarna ger varken skollagen eller någon annan lag en kommun rätt att besluta om inskränkningar.

Skolverket skriver i sitt PM ”Elever med heltäckande slöja i skolan”, att det inte är möjligt att ha generella förbud mot heltäckande slöja i skolan men att läraren i specifika fall måste avgöra om klädseln väsentligt försvårar kontakten eller medför särskilda risker.

Barnkonventionen

I motionen hänvisas till FN:s barnkonvention, artikel 14, där barnets rätt till tankefrihet och religionsfrihet skrivs fram. Motionärerna menar att om familj, släkt eller andra vuxna kan påtvinga små barn att bära slöja, kan det därmed anses vara en form av sådant tvång som begränsar barnets frihet och självbestämmande.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan den 19 februari 2025.

Bilagor

1. Sammanfattning av relevant lagstiftning, domar och övriga stöddokument
2. Motion av Jessica Blixt (D) och Lisbeth Sundén Andersson (D) om att utreda möjligheten att förbjuda slöja på barn i förskolan

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Jessica Blixt (D) och Lisbeth Sundén Andersson (D) om att utreda möjligheten att förbjuda slöja på barn i förskolan. Förskolenämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 28 februari 2025.

Beskrivning av ärendet

Motionen beskriver hur ett slöjförbud på barn i förskolan skulle gynna att alla barn i förskolan får möjlighet att utvecklas utan att påverkas av kulturella eller religiösa uttryck som kan begränsa deras frihet eller förstärka könsstereotyper ur ett jämställdhetsperspektiv.

Motionärerna menar att slöjan är problematisk utifrån gällande lagstiftning och att flickor i förskoleåldern är för unga för att själva förstå eller göra ett aktivt val om att bära ett religiöst plagg. Detta gör att det i praktiken blir en förväntning från vuxenvärlden, snarare än ett fritt val från barnet själv. Motionärerna menar vidare att förskolan ska vara en neutral miljö där alla barn får möjlighet att utvecklas fritt, utan förväntningar och påtryckningar som kan begränsa deras frihet, rörelsefrihet och förstärka könsstereotyper. Med anledning av ovan föreslås en utredning för att se över möjligheten att införa ett förbud mot slöja på barn i förskoleverksamhet.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att motionen avstyrks mot bakgrund av tidigare domar från Högsta förvaltningsdomstolen 2022-12-08, mål nr 4120-21 och mål 4266-21 och Diskrimineringsombudsmannen 2020-11-13, dnr TIL 2020/5.

I domarna bedöms att ett kommunalt beslut som innebär att huvudduk, burka, niqab och andra klädesplagg som syftar till att dölja barn, elever och personal inte ska vara tillåtna i kommuners för- och grundskolor, strider mot regeringsformen, Europakonventionen och mot diskrimineringslagen.

Johan Olofson

Malin Welin

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Styrning och ledning

Expedieras till: stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

Märk svaret med diarienummer SLK-2024-01025